

PROTOCOL

Uitwerking Vereenvoudiging Verlof management (2 categorieën dagen)

De onderhandelingsdelegaties van de KLM enerzijds en de CNV Vakmensen, De Unie, FNV Luchtvaart, de NVLT en de VKP anderzijds, hebben

overwegende dat,

- KLM en werknemersorganisaties in het protocol 2016 – 2017 (Perform 2020 vervolg) met betrekking tot vereenvoudigingen van de cao o.a. het volgende zijn overeengekomen:

Vereenvoudiging verlof management (2 categorieën dagen)

KLM en werknemersorganisaties spreken af om te komen tot een vereenvoudiging van het verlofmanagement met 2 soorten verlof. Partijen zullen dit voorstel de komende periode uitwerken en komen tot een implementatieplan, met als doelstelling implementatie per 1 januari 2017. Onderdeel van de implementatie zal een 0-meting van verlofstanden zijn. Tevens zal gemonitord worden of de nieuwe systematiek niet tot nieuwe verlofstuwmeren leidt.

Partijen bespreken de toepassing van CL dagen voordat de vereenvoudigingstabel ingevoerd kan worden.

overeenstemming bereikt over de volgende zaken.

I. Nieuw verlofsysteem

Met ingang van 1 januari 2018 hanteert KLM 2 categorieën verlof:

- Werknemersverlof
- KLM verlof

Zodra verlof is opgebouwd, valt het in de werknemerscategorie of in de KLM-categorie. De twee categorieën verlof hebben een eigen regime (set van uitvoeringsregels).

De huidige opbouw van het verlof wijzigt niet (tenzij anders benoemd in dit protocol). De opbouw van de diverse soorten blijft inzichtelijk.

In de categorie werknemersverlof valt:

- Vakantie (VV)
- Ouderendagen (HV)

In de categorie KLM verlof valt:

- Extra Vrije Dagen (EVD)
- Compensatie doordeweekse feestdagen (CF)
- Extra Rust (ER)
- Compensatie overwerk (VO)
- Compensatie dienstreizen/stationering (CT)
- Compensatie werken roostervrije dagen (CL)

II. Eigenschappen en regime (uitvoeringsregels) categorieën

1. KLM verlof

- KLM verlof heeft geen vervalt termijn, tenzij het op grond van II 1. ii) is overgegaan naar de categorie werknemersverlof.
- KLM roostert het verlof in. Bij een saldo aan het eind van het kalenderjaar van een werknemer met een voltijd dienstverband:
  - > 40 uur (5 dagen) gaan dagen boven 40 uur over naar categorie werknemer;
  - < - 40 uur (-5 dagen) derhalve meer dan -40 uur) zuivert KLM aan tot -40 uur.Voor een werknemer werkzaam in deeltijd worden de dagen/uren berekend naar rato van het deeltijdpercentage. KLM verlof wordt bij werknemers met een voltijd dienstverband ingeroosterd in dagen van 8 uur. Voor werknemers op wie Bijlage 3D van de cao voor KLM-grondpersoneel van toepassing is, roostert KLM het verlof in op basis van de onder III genoemde regels.
- KLM verlof vervalt bij de samenloop met arbeidsongeschiktheid met in achtname van het gestelde in V2iii en V4.
- Bij afwezigheid in het weekend wegens KLM verlof vindt er geen correctie op de ploegdiensttoeslag plaats.

- v. KLM verlof komt niet voor betaling in aanmerking, tenzij het op grond van II 1. ii) is overgegaan naar de categorie werknemersverlof.

2. Werknemersverlof

- i. De categorie werknemersverlof bestaat uit 2 subtelers: wettelijke en bovenwettelijke vakantiedagen.
- ii. Het verlof heeft een verjaringstermijn van 5 jaar.
- iii. Huidige regels ten aanzien van samenloop vakantie (VV) en ziekte blijven gehandhaafd. Deze regels gelden voor categorie werknemersverlof.
- iv. Evaluatie tav ii) vindt plaats na 1 januari 2024.
- v. Bij afwezigheid in het weekend vindt geen correctie op de ploegentoeslag plaats.

III. Inroosting

Voor werknemers op wie Bijlage 3D van de cao voor KLM-grondpersoneel van toepassing is, gelden bij de inroosting van KLM verlof de volgende uitgangspunten:

- i) KLM verlof (te weten dagen die bekend zijn bij totstandkoming basisrooster - oude term CF-ER-EVD) wordt vooraf in beginsel ingeroosterd in de basisroosters, maar in ieder geval in het persoonlijk rooster.
  - a) KLM verlof dat is ingeroosterd in basisroosters levert geen ploegendiensttoeslag en ER op (er is geen sprake van een onderliggende dienst);
  - b) In de basisroosters in te roosteren KLM verlof wordt niet ingeroosterd in het weekend (definitie weekenddienst volgens Bijlage 3D van de cao voor KLM-grondpersoneel);
  - c) KLM verlof dat is ingeroosterd in de basisroosters kan niet worden ingetrokken; is een gegarandeerde vrije dag. KLM verlof dat is ingeroosterd in persoonlijke roosters kan wel worden ingetrokken; dit verlof wordt opnieuw ingeroosterd op basis van III ii).
  - d) Onder basisroosters worden collectieve en individuele basisroosters verstaan.
- ii) KLM verlof dat niet is ingeroosterd op grond van III i), verlof dat gedurende de looptijd van het rooster wordt opgebouwd (oude term VO, CL en CT) en verlof dat is ingetrokken wordt in het persoonlijk rooster ingeroosterd met een aanzegtermijn van minimaal 14 dagen.
  - a) Uren kunnen in overleg onbeperkt worden ingedeeld;
  - b) KLM kan dit verlof ten minste 5 dagen tevoren intrekken wegens de te verwachten bedrijfsdrukke. Een ingetrokken KLM verlofdag wordt op een later tijdstip door de KLM toegekend;
  - c) Bij arbeidsongeschiktheid van werknemer wordt tussentijds opgebouwd KLM verlof gedurende de arbeidsongeschiktheidsperiode in overleg met werknemer ingeroosterd.
- iii) Partijen spreken af dat gedurende twee jaar wordt gemonitord of niet oneigenlijk wordt ingeroosterd (op een andere wijze inroosteren met enkel doel om ploegendiensttoeslag te verlagen, terwijl bedrijfsdrukke aanwezigheid vereist).
- iv) Het bepaalde in Bijlage 3D III (2) c van de cao voor KLM-grondpersoneel eerste alinea geldt niet bij de inroosting van KLM verlof. Een reeks die wordt onderbroken door KLM verlof geldt als 1 reeks.
- v) KLM verlof wordt bij werknemers met een voltijd dienstverband ingeroosterd in dagen van 8 uur. KLM verlof dat wordt ingeroosterd in het basisrooster van een werknemer met een deeltijd dienstverband wordt afgebouwd conform in het rooster voorkomende dienstlengtes (zoveel mogelijk naar rato).

IV. Overige afspraken

1. Opbouw CF en ER

Opbouw van compensatie doordeweekse feestdagen (CF)

De opbouw van CF (vanwege doordeweekse feestdagen) is niet meer afhankelijk van het al dan niet afwezig zijn wegens arbeidsongeschiktheid. De werknemer werkzaam in ploegendienst heeft recht op verlof in verband met doordeweekse feestdagen waarbij wordt uitgegaan van feestdagen van 8 werkuren. Een werknemer met een voltijd dienstverband krijgt 8 verlofuren per doordeweekse feestdag. Dit verlof wordt toegevoegd aan het saldo KLM verlof aan het begin van het kalenderjaar.

Voor werknemers in deeltijd worden de toe te kennen vrije uren berekend naar rato van het deeltijdpercentage. De vrije tijd in deeltijd wordt uitgedrukt in werkuren, waarbij gedeelten van uren naar boven worden afgerond op hele uren.

Een werknemer werkzaam in ploegendienst is een werknemer op wie Bijlage 3D van toepassing is.

Opbouw van ER

De opbouw van 1 uur extra ER voor iedere 6 uur die wordt gebruikt om een dienst in te korten, vervalt (Bijlage 3D V (3) b 1 van de cao voor KLM-grondpersoneel wordt geschrapt).

2. Toepassing CL dagen

Partijen concluderen dat er geen verschil van inzicht over de toepassing van de cao m.b.t. CL-dagen bestaat. Daarnaast hebben partijen vastgesteld dat de verlofregeling bij Passenger Services een andere toepassing kent. Partijen komen overeen dat KLM gezamenlijk met de betrokken groepscommissie en vertegenwoordigers van werknemersorganisaties de toepassing van CL dagen binnen de verlofregeling zal bespreken, met als doel te komen tot een voor alle partijen aanvaardbare oplossing.

Door partijen wordt een definitieve oplossing uitgewerkt, zodat de implementatie uiterlijk 1 januari 2019 gerealiseerd kan worden (waarbij de uitgifte van het zomerverlof 2019 in de discussie wordt betrokken).

3. Correctie wegens afwezigheid in het weekend

Correctie van de vaste ploegendiensttoeslag wegens afwezigheid in het weekend vervalt, ook als sprake is van afwezigheid wegens arbeidsongeschiktheid (Bijlage 3D V (2) b van de cao voor KLM-grondpersoneel wordt geschrapt).

4. Ontwikkeling verlofstanden

Partijen wensen inzichtelijk te krijgen welke invloed de vereenvoudiging van het verlofmanagement heeft op de verlofstanden. Daartoe zal op 31 december 2017 een 0-meting van de verlofstanden plaatsvinden. In het eerste kwartaal van 2019 zal een evaluatie plaatsvinden. In het geval de vereenvoudiging van het verlofmanagement tot onvoorziene of onbedoelde effecten blijkt te hebben geleid, zullen partijen daarover in overleg treden.

5. Vrij op doordeweekse feestdagen

De werknemer die vrij van dienst wil zijn op een doordeweekse feestdag kan daarvoor KLM verlof gebruiken, onder de voorwaarde dat:

- de medewerker medewerkersverlof aanvraagt en daarbij zelf aangeeft dat hij/zij KLM verlof wil laten inplannen op die doordeweekse feestdag, en
- door het inplannen van KLM verlof op de doordeweekse feestdag het KLM verlofsaldo de grens van -5 niet overschrijdt.

Wordt hieraan niet voldaan dan wordt werknemersverlof afgeschreven.

V. Overgangsregeling

1. Historie

- i. Het verlof dat de werknemer heeft opgebouwd tot en met 31 december 2017 (en voor zover dat niet vervalt aan het einde van het kalenderjaar) valt met ingang van 1 januari 2018 in de categorie werknemersverlof (subteller "bovenwettelijk" verlof), met uitzondering van compensatie doordeweekse feestdagen (CF) en dienstreizen/stationering (CT). CF en CT dat is opgebouwd tot en met 31 december 2017, net als dit vanaf 1 januari 2018 het geval is, valt in de categorie KLM verlof.
- ii. De werknemer met een voltijd dienstverband die op 1 januari 2018 een totaal verlofsaldo in de werknemerscategorie heeft van 100 of meer dagen (naar rato parttimepercentage (PT%)), wordt voor zover mogelijk in de gelegenheid gesteld extra verlof op te nemen tot 1 januari 2023. KLM zal in overleg met de betreffende werknemers een plan van aanpak maken voor het opnemen van extra verlof tot een saldo van maximum 100 dagen (naar rato PT%). KLM en werknemer hebben een inspanningsverplichting om voornoemd verlof af te bouwen. Onderdeel van het plan van aanpak kan zijn een afspraak dat verlof wordt gebruikt voorafgaand aan pensioen met een pensioendatum voor 1 januari 2023. Reeds voor augustus 2017 bestaande individuele schriftelijke afspraken over afbouw over verlof dat op 31 december 2017 is opgebouwd blijven onverkort gelden. KLM houdt rekening met de extra afbouw van dagen in de AWF dan wel door vervanging.

- iii. De werknemer met een voltijd dienstverband die op 31 december 2022 een saldo hoger dan 100 dagen (naar rato van het deeltijdpercentage heeft, zal KLM de dagen boven de 100 (naar rato van het deeltijdpercentage) afkopen.
Hiermee wordt eenmalig afgeweken van Bijlage 4 (9).
- iv. **Hardheidsclausule (o.g.v. art. 2.3 cao voor KLM-grondpersoneel Nederland)**
Met de werknemer die aannemelijk maakt dat hij of zij onvoldoende in de gelegenheid is gesteld om verlof op te nemen en in wiens geval geen sprake was van een mogelijkheid om naar billijkheid op een ander tijdstip verlof op te nemen zal KLM op verzoek van werknemer een nieuw afbouwplan voor een periode van 3 jaar overeenkomen voor de dagen (op 31 december 2025) boven 100 dagen tot 120 dagen, waarna eventueel resterend verlof na 3 jaar alsnog wordt afgekocht.
De dagen boven 120 dagen (naar rato van het deeltijdpercentage) worden reeds conform V 1. iii afgekocht.
- v. Partijen bespreken jaarlijks, voor het eerst in 2019, de inspanningen om de afbouw te realiseren op de afdelingen waar sprake is van collectieve stuwmeren. Als KLM aantoonbaar onvoldoende ruimte voor verlof afbouw heeft geboden, zal afkoop alleen in overleg plaatsvinden.

2. Compensatie

- i. Aan werknemers die op 1 januari 2018 werkzaam zijn in deeltijd in diensten van 8 uur of meer, zal KLM eenmalig het verschil vermenigvuldigd met 3 tussen het verlofsaldo dat de werknemer aan CF heeft opgebouwd in 2017 (o.b.v. oude regeling) en het verlofsaldo dat de werknemer aan CF ontvangt in 2018 (o.b.v. nieuwe regeling) aan het KLM verlofsaldo toevoegen op 1 januari 2018.
- ii. Aan werknemers die op 1 januari 2018 werkzaam zijn in een rooster waarin ER in losse uren zijn ingeroosterd zal KLM eenmalig het verlof gelijk aan de opbouw van ER in 2017 (o.b.v. Bijlage 3D V (3) b 1. van de cao voor KLM-grondpersoneel) vermenigvuldigd met 3 aan het KLM verlofsaldo toevoegen op 1 januari 2018.
- iii. Aan dagdienst medewerkers wiens KLM verlof conform II 1. sub iii is vervallen wegens arbeidsongeschiktheid, wordt tot januari 2021 op verzoek van werknemer door leidinggevende opnieuw ingeroosterd, e.e.a. met inachtneming van de huidige regels die gelden voor samenloop vakantie en arbeidsongeschiktheid (II 2 iii).

3. Lopende roosters

- i. In de lopende roosters ingeroosterde EVD, CF, ER wordt met ingang van 1 januari 2018 KLM verlof. Er is daarmee geen wijziging van het rooster en derhalve geen instemming van GC vereist.
- ii. Het restant en het nog op te bouwen KLM verlof (incl. CF) wordt tussentijds ingeroosterd conform regels van het tussentijds toewijzen van KLM verlof (aanzegtermijn van minimaal 14 dagen). Als een lopend rooster na invoering van onderhavige regeling minder CF of additionele ER genereert dan is ingeroosterd op grond van de oude regeling, is het verschil in 2018 voor rekening van KLM.
- iii. Met ingang van 1 januari 2018 zal geen dienst meer onder ingeroosterd KLM verlof liggen en zal waar nodig opnieuw moeten worden vastgesteld welke toeslag het basisrooster genereert. Indien in het lopende rooster de mogelijkheid moet worden behouden verlof (dat in het basisrooster is opgenomen) in te trekken, zal de onderliggende dienst gehandhaafd blijven. Voor werknemers die op grond van III i a minder toeslag ontvangen, geldt de volgende afbouwregeling (Bijlage 3D V (2) c van de cao voor KLM-grondpersoneel is niet van toepassing):
  - o bij een afbouw van 1 tot 2 uren max, vindt afbouw na 3 maanden plaats;
  - o bij een afbouw van 2 tot 3 uren max, vindt afbouw in 2 gelijke delen na 3 en 6 maanden plaats;
  - o bij een afbouw van 3 tot 4 uren max, vindt afbouw in 3 gelijke delen na 3, 6 en 9 maanden plaats;
  - o bij een afbouw van 4 uren max of meer vindt de afbouw in 4 gelijke delen na 3, 6, 9, 12 maanden plaats. Na 12 maanden is de nieuwe ploegendiensttoeslag behorende bij onderhavige regeling van toepassing.

Bij een afbouw van 0 tot 1 is de afbouwregeling niet van toepassing.

4. Samenloop van tussentijds in de persoonlijke roosters ingeroosterd KLM verlof en arbeidsongeschiktheid

Tussentijds ingeroosterd KLM verlof dat conform II 1. sub iii is vervallen wegens arbeidsongeschiktheid, wordt in ieder geval tot 1 januari 2021 op verzoek van werknemer door leidinggevende opnieuw ingeroosterd, e.e.a. met inachtneming van de huidige regels die gelden voor samenloop vakantie en arbeidsongeschiktheid (II 2 iii). Na 1 januari 2020 zullen partijen dit en het op verzoek opnieuw inroosteren van tussentijds opgebouwd verlof bij dagdienst werknemers conform V 2 iii evalueren waarna partijen een afspraak zullen maken over een eventuele aanpassing van deze afspraak.

Aldus overeengekomen op 17 januari 2018 en ondertekend op 8 februari 2018

CNV Vakmensen:

De Unie:

FNV:

Koninklijke Luchtvaartmaatschappij N.V.:

Nederlandse Vereniging van Luchtvaart Technici:

Vereniging van KLM Professionals:

AMS/HB.17.090 – 8 februari 2018